

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA POWIATU ŻYWIECKIEGO NA LATA 2011-2032

ZLECENIODAWCA:

Starostwo Powiatowe w Żywcu
ul. Krasińskiego 13, 34-300 Żywiec
tel.: (33) 861 24 24, fax.: (33) 861 46 23

e-mail: starostwo@zywiec.powiat.pl; www.starostwo.zywiec.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING,
ul. Golezowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała
tel./fax: (0-33) 48653 53, kom. 513 100 869
mail: biuro@eko-team.com.pl; www.eko-team.com.pl

ŻYWIEC, CZERWIEC 2011

AUTORZY:

Agnieszka Chylak

Instytucje współpracujące przy opracowaniu niniejszego dokumentu:

- 1 Urząd Gminy Czernichów,
- 2 Urząd Gminy, Gilowice,
- 3 Urząd Gminy Jeleśnia,
- 4 Urząd Gminy Koszarawa,
- 5 Urząd Gminy Lipowa,
- 6 Urząd Gminy Łękawica,
- 7 Urząd Gminy Łodygowice,
- 8 Zakład Gospodarki Komunalnej w Łodygowicach,
- 9 Urząd Gminy Milówka,
- 10 Urząd Gminy Radziechowy-Wieprz,
- 11 Urząd Gminy Rajcza,
- 12 Urząd Gminy Ślemień,
- 13 Urząd Gminy Świnna,
- 14 Urząd Gminy Ujszoły,
- 15 Urząd Gminy Węgierska Górka,
- 16 Urząd Miasta: Żywiec,
- 17 Wydział Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Żywcu,
- 18 Beskid Sp. z o.o.

Fotografia na okładce – Agnieszka Chylak

SPIS TREŚCI:

1.	Wstęp.....	5
2.	Metodyka sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko.....	5
3.	Informacja o zawartości, głównych celach programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011 - 2032 i o powiązaniach z innymi dokumentami	7
3.1.	Zawartość Programu.....	7
3.2.	Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi.....	9
4.	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	11
5.	Istniejący stan środowiska obszaru objętego projektem programu oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	12
5.1.	Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia.....	12
5.2.	Hydrografia	15
5.3.	Warunki przyrodniczo–krajobrazowe.....	16
6.	Istniejące problemy ochrony środowiska z punktu widzenia realizacji Programu ze szczególnym uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie.....	22
7.	Istniejący stan gospodarki odpadami azbestowymi w powiecie żywieckim oraz planowany system. Zidentyfikowane problemy w zakresie gospodarki odpadami azbestowymi.....	23
7.1.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu ...	23
8.	Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, jako całość i na poszczególne jego komponenty, w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	26
8.1.	Oddziaływanie na litosferę (powierzchnia terenu, rzeźba terenu, gleby).....	27
8.2.	Oddziaływanie na atmosferę.....	27
8.3.	Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne.....	27
8.4.	Oddziaływanie na biosferę, oddziaływanie na formy ochrony przyrody i krajobrazu	27
8.5.	oddziaływanie na gatunki objęte ochroną	29
8.6.	Oddziaływanie na ekologiczne warunki życia ludzi	30
8.7.	Podsumowanie potencjalnego oddziaływania projektu „Programu” na środowisko	31
8.8.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	34

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków technik lub luk we współczesnej wiedzy 35
10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko 35
11. Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym..... 35

SPIS TABEL:

Tabela 1	Harmonogram realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających z terenu powiatu żywieckiego na lata 2011 – 2032” 8
Tabela 2	Wpływ kierunków działań określonych dla odpadów azbestowych w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032, na poszczególne elementy środowiska 32

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1	Ukształtowanie terenu województwa śląskiego 14
Rysunek 2	Powiat żywiecki na tle jednostek geomorfologicznych (wg. Gilewskiej) województwa śląskiego 14
Rysunek 3	Położenie powiatu żywieckiego w zlewniach rzek województwa śląskiego 15
Rysunek 4	Lokalizacja powiatu żywieckiego na tle form ochrony przyrody województwa śląskiego (parki krajobrazowe i ich otuliny), a także z zaznaczeniem składowiska, na których lokowane są odpady azbestowe 23

1. WSTĘP

Przedmiotem niniejszego opracowania jest identyfikacja i analiza prognozowanych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu dokumentu „Program usuwania wyrobów azbestowych i zawierających azbest dla Powiatu Żywieckiego na lata 2011-2032”.

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 (zwanej w dalszej części opracowania Prognozą...) są przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Artykuł ten nakłada na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Związane jest to z przeniesieniem do prawodawstwa polskiego postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Niniejsza dokumentacja stanowi część postępowania dotyczącego strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 46 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w jego ochronie oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 przygotowana została przez firmę Agnieszka Chylak EKO-TEAM Konsulting z Bielska-Białej.

2. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Metodyka opracowania jak również treść Prognozy oddziaływania na środowisko Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Żywieckiego na lata 2011-2032 zostały bezpośrednio podporządkowane zapisom wynikającym z Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Zgodnie z art. 51 ust. 2 przywołanego aktu prawnego, prognoza oddziaływania na środowisko (...) powinna:

- Zawierać informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- Określać, analizować i oceniać istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- Określać, analizować i oceniać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- Określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
- Określać, analizować i oceniać cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

- Określać, analizować i oceniać przewidywane znaczarce oddziaływania na środowisko oraz zabytki, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe,
- Przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- Przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- Zawierać informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- Zawierać informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- Zawierać informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- Zawierać streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych dotyczących charakterystyki zasobów środowiska poddanych oddziaływaniu oraz analiz opartych na dostępnych danych. Analizie poddano aktualny i prognozowany stan gospodarki odpadami azbestowymi na terenie powiatu żywieckiego, jak również proponowane kierunki działań w tym zakresie. Ponadto w prognozie przeanalizowano uwzględnienie w Programie strategicznych kierunków działań przyjętych w innych dokumentach. Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w powiecie oraz przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji Programu.

Do przeprowadzenia wymienionych powyżej prac wykorzystano materiały i dokumenty będące punktem wyjścia do opracowania Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Żywieckiego na lata 2011-2032.

Przy opracowywaniu niniejszej dokumentacji skorzystano zarówno z obowiązujących aktów prawnych oraz z dostępnych publikacji, opracowań, wytycznych, map itp. przedstawionych poniżej.

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227) z późniejszymi zmianami,
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 25, poz. 150) z późniejszymi zmianami,
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. Nr 2010, nr 185, poz. 1243) z późniejszymi zmianami,
- Ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 144 z 2006 roku, poz. 1042) z późniejszymi zmianami,

3. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA POWIATU ŻYWIECKIEGO NA LATA 2011 - 2032 I O POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

3.1. ZAWARTOŚĆ PROGRAMU

Celem Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest jest:

- spowodowanie oczyszczenia obszaru powiatu z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców powiatu spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 składa się z 11 rozdziałów. W pierwszym rozdziale, we wstępie opisano, jakie są podstawy opracowania Programu i jego założenia, w drugim rozdziale opisano cele i podstawowe plany związane z Programem, a także o powiązaniu z innymi strategicznymi dokumentami wyższych szczebli i źródła informacji zawartych w opracowaniu.

W kolejnych dwóch rozdziałach przybliżono specyfikę azbestu i wyrobów zawierających azbest, a także szerokie jego zastosowanie i zasady i procedury postępowania z wyrobami zawierającymi azbest takie jak prace naprawcze i demontaż.

Rozdział szósty jest informacją o rozmieszczeniu i ilości wyrobów azbestowych zlokalizowanych na terenie powiatu żywieckiego. W rozdziale tym na podstawie inwentaryzacji ogólnych, szczegółowych bądź szacunków gmin lub danych dokumentów wyższych szczebli i Bazy Azbestowej zidentyfikowano ilości wyrobów azbestowych, jakie są zlokalizowane na terenie powiatu żywieckiego, a także na podstawie ilości zdemontowanych wyrobów zawierających azbest w ciągu ostatnich kilku lat oceniono ile zostało jeszcze do usunięcia.

Kolejna część opracowania wskazuje wszystkie możliwości dotyczące źródeł finansowania usunięcia wyrobów azbestowych, zarówno krajowe jak i unijne, dofinansowania w formie pożyczki jak i bezzwrotnych dotacji.

Rozdział 8 jest określeniem zadań do realizacji w okresie trwania całego Programu. W ramach tego rozdziału zaproponowano harmonogram realizacji zadań zarówno dla Powiatu Żywieckiego jak i dla gmin należących do Powiatu.

Tabela 1 Harmonogram realizacji „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu żywieckiego na lata 2011 – 2032”

Lp.	Nazwa zadania	Szacunkowy roczny koszt wdrożenia zadania	Okres realizacji
Zadania powiatu			
1.	Gromadzenie i coroczna aktualizacja danych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów zawierających azbest, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 04.02.2004 r. oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 162, poz. 1089)	bez kosztów	2011 - 2032
2.	Opracowanie mapy zagrożeń pyłem azbestu ze względu na koncentrację występowania uszkodzeń lub technologicznego zużycia wyrobów zawierających azbest	bez kosztów	2015
3.	Współpraca z wojewodą, samorządem wojewódzkim i gminami w zakresie realizacji zadań „Programu”	bez kosztów	2011 - 2032
4.	Działania informacyjno – edukacyjne, w tym m.in.: - przygotowanie ulotek informacyjnych o szkodliwości azbestu i o obowiązkach związanych z koniecznością jego usuwania - przygotowanie stałej informacji, na stronach internetowych, poświęconej tematyce azbestu - okresowe publikacje w prasie lokalnej dotyczące tematyki azbestu	5 000 zł/rok	2011 - 2032
5.	Sporządzanie rocznych informacji w zakresie realizacji zadań „Programu” oraz przekazywanie ich samorządowi województwa	bez kosztów	2011 - 2032
6.	Bieżące monitorowanie realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji radzie Powiatu	bez kosztów	2011 - 2032
7.	Okresowa weryfikacja i aktualizacja „Programu”	6 000 zł	wg potrzeb
8.	Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych i użyteczności publicznej podlegających starostwu powiatowemu	b.d.	2011 - 2032
Zadania Gmin powiatu żywieckiego			
1.	Gromadzenie i coroczna aktualizacja danych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów zawierających azbest, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 04.02.2004 r. oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 162, poz. 1089)	bez kosztów	2011 - 2032
2.	Sukcesywne dokonywanie przeglądu technicznego obiektów na terenie gmin stosownie do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14.08.1998r.	bez kosztów	2011-2032
3.	Sporządzenie gminnych Programów usuwania wyrobów zawierających azbest wraz z przeprowadzeniem szczegółowej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, zlokalizowanych na terenie gminy	15 000 zł (dla 1 gminy)	2011 - 2012
4.	Bieżący monitoring realizacji gminnych programów i okresowe raportowanie (w tym finansowe) radzie Gminy	bez kosztów	2011 - 2032

5.	Okresowa weryfikacja i aktualizacja gminnych programów	5 000 zł (dla 1 gminy)	co 4 lata
6.	Edukacja mieszkańców i właścicieli oraz zarządców nieruchomości m.in. poprzez lokalne media i organizacje społeczne w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania	6 000 zł/rok (dla 1 gminy)	2011 - 2032
7.	Udzielenie pomocy finansowej osobom fizycznym, wspólnotom mieszkaniowym i innym właścicielom zasobów mieszkaniowych w usuwaniu wyrobów zawierających azbest	19 319 949,43 (wg obliczeń z rozdziału 7.1.)	2011 - 2032
8.	Demontaż wyrobów zawierających azbest, odbiór odpadów zawierających azbest z obiektów użyteczności publicznej oraz wymiana rur azbestowo – cementowych, transport i unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest	bd.	2011 - 2032

Źródło: Program Usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Żywieckiego na lata 2011-2032 - projekt

Rozdział 9 zawiera określenie sposobu wdrażania Programu, a także procedury oceniania wskaźników efektywności wdrożenia zaplanowanych działań.

W rozdziale 10 zawarto analizę ogólną oddziaływania realizacji przedmiotowej dokumentacji na środowisko, wyniki wskazują na brak istotnego negatywnego oddziaływania w trakcie realizacji Programu oraz absolutne pozytywne oddziaływanie długookresowe po zakończeniu realizacji postanowień Programu.

Ostatni rozdział jest omówieniem organizacji i zarządzania Programem a także określeniem możliwości jego wdrażania i realizacji.

3.2. POWIĄZANIA PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Projekt Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Żywieckiego na lata 2011-2032 został opracowany zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa, a także podstawowym dokumentem określającym prawne ramy gospodarki odpadami. Jest to Dyrektywa Rady 74/442/EEC nakładająca na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia odzysku i usuwania odpadów w sposób niezagrażający życiu ludzkiemu oraz niepowodujący szkód w środowisku, a także ograniczaniu ilości odpadów i ich szkodliwości.

Cele i zadania przedstawione w Programie... wpisują się w strategię postępowania w zakresie usuwania azbestu zawarte w dokumentach strategicznych odnoszących się do rozwoju gospodarczego oraz do ochrony środowiska, a w szczególności do gospodarki odpadami w tym odpadami niebezpiecznymi, a więc także azbestowymi, są to głównie:

- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami KPGO 2014,
- Program Oczyszczania Kraju z azbestu na lata 2009-2032,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020,
- Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego dla Powiatu Żywieckiego na lata 2006-2020,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żywieckiego na lata 2010-2017 – aktualizacja.

Cele zawarte w dokumentach wyżej wymienionych są zgodne z celami przedstawionymi w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Żywieckiego na lata 2011 – 2032”.

4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i zadań proponowanych w ramach Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032, konieczne będzie prowadzenie monitoringu, który dostarczy niezbędnych danych do realizacji tych działań.

W chwili obecnej na monitoring składają się głównie informacje pochodzące z przedkładanych przez gminy corocznie sprawozdań Marszałkowi informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.

Aktualnie także gminy posiadające inwentaryzację wyrobów azbestowych i azbestu wprowadzając uzyskane dzięki inwentaryzacji dane do Wojewódzkiej Bazy Azbestowej i na bieżąco aktualizują te dane w oparciu o ilości usuniętych wyrobów azbestowych.

Posiadacze wyrobów azbestowych i zarządcy nieruchomości, na których zabudowane są powłoki zawierające azbest powinni przekazywać informacje marszałkowi lub władzom gmin oraz do Inspektoratu Nadzoru Budowlanego o zamiarze przystąpienia do usuwania wyrobów zawierających azbest.

Podstawowym celem systemu monitoringu „Programu...” będzie określenie ilości i stanu aktualnego wyrobów azbestowych zabudowanych obecnie na terenie poszczególnych gmin powiatu żywieckiego

Monitoring ten – ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych – powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji, powinny być częścią wykonywanego w cyklach dwuletnich Sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żywieckiego.

Monitoring ten powinien obejmować dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić, jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Dla monitorowania efektywności Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 proponuje się przyjęcie m.in. następujących wskaźników monitorowania Programu:

- Ilość zdemontowanych wyrobów zawierających azbest z budynków prywatnych,
- Ilość zdemontowanych wyrobów zawierających azbest z budynków komunalnych,
- Długość wymienionych sieci wodociągowych cementowo - azbestowych,
- Ilość wyrobów azbestowych zdeponowanych na składowiskach,
- Ilość zlikwidowanych dzikich wysypisk, na których lokowane były odpady azbestowe,
- Ilość wyrobów azbestowych pozostałych do usunięcia,
- Ilość gmin posiadających inwentaryzację i PUA.

Generalnie proponuje się pozyskiwać dane do monitoringu i oceny realizacji założonych celów w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 poprzez:

- kontrole własne,

- kontrole WIOŚ,
- korzystanie z Wojewódzkiej Bazy Azbestowej,
- zbieranie informacji i kontakty z instytucjami i przedsiębiorcami wyspecjalizowanymi w zakresie demontażu i transportu wyrobów zawierających azbest.

5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO PROJEKTEM PROGRAMU ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

5.1. POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE, GEOMORFOLOGIA

Powiat żywiecki, zgodnie z podziałem geograficznym wg. Kondrackiego położony jest w obrębie prowincji Karpaty i Podkarpacie podprowincja Zewnętrzne Karpaty Zachodnie makroregion Beskidy Zachodnie, w obrębie kilku mezoregionów: Kotlina Żywiecka (513.46), Beskid Mały (513.47), Beskid Śląski (513.45), Beskid Żywiecki (513.51) i Beskid Makowski (513.48).

Beskid stanowi część fliszowych Karpat Zachodnich. Góry te mają układ pasmowy i są porożcinane głębokimi dolinami rzek i potoków. Cechują się również dużą lesistością. Mają one stosunkowo niedużą wysokość bezwzględną, ale duże różnice wysokości między szczytami a dnami dolin, sięgające w przypadku Kotliny Żywieckiej do 800 m. Stoki często są bardzo strome, natomiast partie szczytowe spłaszczone i wyrównane.

Beskid Śląski w naturalny sposób dzieli się na dwie części: mniejszą – zachodnią, czyli pasmo Stożka i Czantorii, oraz wschodnią – większą i bardziej rozczłonkowaną, czyli pasmo Baraniej Góry zwane również pasmem Wiślańskim lub Baraniogórskim. Grzbiet pasma Wiślańskiego, którego wschodnia i południowo-wschodnia część wznosi się od Karolówki ku północnemu- wschodowi do szczytu Baraniej Góry, ciągnie się na północ do Malinowskiej Skały, gdzie dzieli się na prawą odnogę z kulminacją Skrzycznego i lewą esowato skierowaną ku północy do pasma Klimczoka.

Beskid Mały pod względem geologicznym stanowi przedłużenie Beskidu Śląskiego, od którego oddzielony jest, założoną na uskoku, szeroką na kilka kilometrów Bramą Wilkowicką. Beskid Mały zbudowany jest głównie z piaskowców godulskich, jego grzbiety są wąskie, a lokalnie, na wychodniach bardziej odpornych ławic, skaliste. Większe skałki związane są z wychodniami piaskowców istebniańskich - występują np. na Łamanej Skale, Gibasowym Groniu, czy Zakocierzu. Zwarte, równoleżnikowe pasmo Beskidu Małego jest przedzielone na dwie nierówne części prawie prostolinijnym przełomem Soły o długości około 10 km i szerokości 120 - 900 m. Wybudowano tu dwie zapory – w Czańcu i Porąbce. Największymi wzniesieniami są Czupel (933 m n.p.m.) i Łamana Skała (Madohora, 929 m). Wysokości względne są duże, gdyż dochodzą do 500 m. Poza Solą głównymi rzekami są Wielka Puszczka, Dolina Kocierska i Ponikiewka. W Beskidzie Małym, którego budowa geologiczna sprzyja powstawaniu osuwisk występują jaskinie osuwiskowe np. Czarne Działy. Natomiast Jaskinia Komonieckiego, jedna z największych w Beskidach, ma genezę erozyjno-wietrzeniową. Beskid Mały porośnięty jest znacznymi kompleksami leśnymi, ale wsie i pola uprawne wkraczają dolinami wysoko w głąb gór. W Parku Krajobrazowym Beskidu Małego znajdują się 3 rezerваты leśne „Zasolnica”, „Szeroka” i „Madohora”. W tym ostatnim ochronie podlega naturalny górnoreglowy las świerkowy, który jednak rośnie w piętrze regla dolnego.

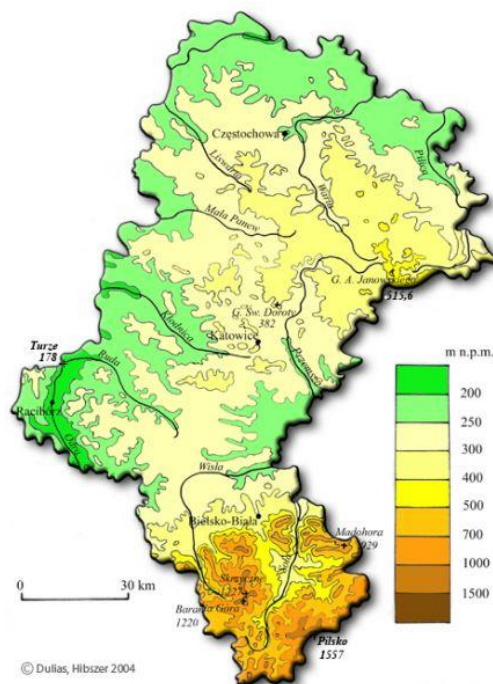
Beskid Makowski nazywany też Średnim oddzielony jest od położonego na północ Beskidu Małego doliną Łękawki (Bramą Ślemieńską), od zachodu graniczy z Kotliną Żywiecką, a od

południa z Beskidem Żywieckim. Obszar ten zbudowany jest głównie z piaskowców magurskich z przewarstwieniami mniej odpornych łupków. Częścią Beskidu Makowskiego jest Brama Krzeszowska obejmująca równoległe izolowane grzbiety rozcięte dolinkami o głębokości około 100 m. Inwersyjne pasma Czeretnika (766 m n.p.m.), Lasku (871 m n.p.m.) i Soliska (848 m n.p.m.) zbudowane są z piaskowców magurskich, natomiast w obrębie wąskich stref zbudowanych z łupków powstały obniżenia dolinne. W południowej części Beskidu Średniego, u ujścia Sopotni i Pewlicy do Koszarawy, znajduje się Kotlina Jeleśni. Beskid Makowski jest dość gęsto zaludnionym obszarem rolniczym. W Pewli Małej znajduje się leśny rezerwat przyrody „Gawroniec”.

Beskid Żywiecki nazywany też Wysokim położony jest w najbardziej na południe wysuniętej części województwa śląskiego. Jego granią, będącą jednocześnie granicą państwową ze Słowacją biegnie europejski dział wodny. W granicach województwa położona jest grupa Wielkiej Raczy (1234 m n.p.m.) i grupa Pilska (1557 m n.p.m.). Beskid Żywiecki zbudowany jest z piaskowców magurskich – najodporniejszych piaskowców w Beskidach. Tworzą one płaskie nasunięcia i fałdy, bardziej stromo ułożone jedynie w strefie brzeżnej. Stoki pasm górskich rozcinają głębokie V-kształtne dolinki o stromych zboczach. Grupa Wielkiej Raczy ma widlasty układ i jest rozcięta dopływami górnej Soły – Rycerką Wielką i Małą oraz Ujsołą z Danielką, Cichą i Glinką. Grupa Pilska obejmuje, oprócz kopuły Pilska, grzbiet Lipowskiej – Romanki (1324, 1366 m n.p.m.). Na osuwiskowych stokach Pilska niektórzy doszukują się śladów istnienia lodowczyków. Wśród większych dolin rozcinających pasmo Pilska na głębokość 400 – 650 m należy wymienić Żłatną, Żabnicę, Sopotnię Małą i Wielką oraz Krzyżówkę. Najwyższe szczyty Beskidu Żywieckiego mają dobrze wyrażone dwa piętra roślinne: regla dolnego do wysokości około 1150 m n.p.m. z lasami jodłowo-bukowymi i regla górnego do około 1360 m n.p.m. z lasami świerkowymi. Piętro subalpejskie z kosodrzewiną występuje na Pilsku. Na Wielkiej Raczy brak jest regla górnego – górną granicę lasu stanowią skarłowaciałe buki. Większa część Beskidu Żywieckiego należy do parku krajobrazowego o takiej samej nazwie. Znajduje się tu aż 9 rezerwatów przyrody – 8 leśnych i jeden florystyczny „Muńcoł”. Beskid Żywiecki jest mniej zagospodarowany turystycznie niż Beskid Śląski, ale odznacza się wysokimi walorami krajobrazowymi.

Kotlina Żywiecka jest obniżeniem śródgórskim pomiędzy Beskidem Śląskim na zachodzie, Beskidem Małym na północy, Beskidem Makowskim na północnym-wschodzie, oraz Beskidem Żywieckim na południowym-wschodzie. Kotlina Żywiecka ma charakter tektonicznej depresji, ograniczonej, co najmniej z zachodu linią uskoku. W jej dnie występują małodoporne osady, jednostki podśląskiej.

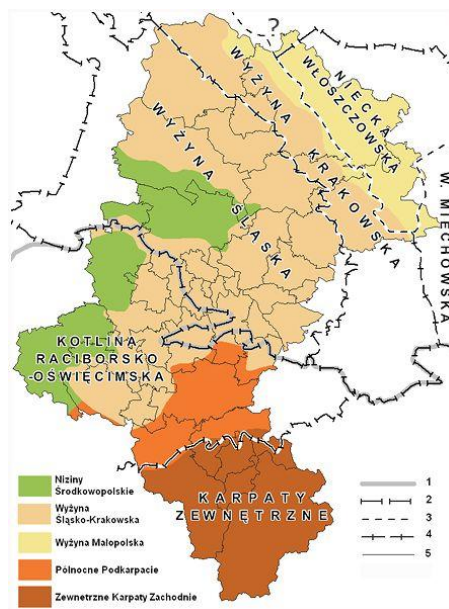
Dno Kotliny leży na wysokości 350-450 m n.p.m, podgórskie garby w części wschodniej sięgają 450 m. Znaczną część dna kotliny zajmują terasy i stożki napływowe Soły i jej dopływów, tworzące stopnie o wysokości ok. 2 m, 5-8 m, 14-28 m (najlepiej rozwinięte w płaskiej części zachodniej).

Rysunek 1 Ukształtowanie terenu województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa – www.geosilesia.pl

Zgodnie z podziałem geomorfologicznym (wg. Gilewskiej) powiat żywiecki położony jest w strefie alpejskiej prowincja Karpaty Zewnętrzne jednostki Beskid Śląski oraz Kotlina Żywiecka.

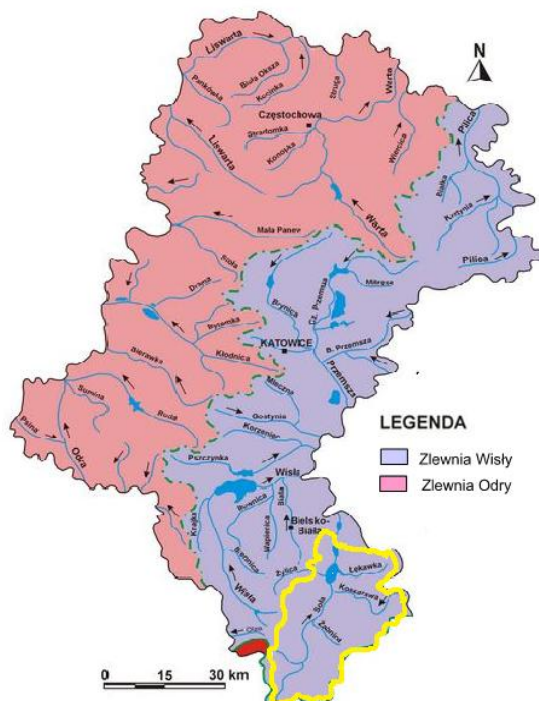

Rysunek 2 Powiat żywiecki na tle jednostek geomorfologicznych (wg. Gilewskiej) województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa – www.geosilesia.pl

5.2. HYDROGRAFIA

Powiat Żywiecki położony jest w zlewni rzeki Wisły – zlewnia I rzędu.

Rysunek 3 Położenie powiatu żywieckiego w zlewniach rzek województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego – www.silesia-region.pl

Główną rzeką Powiatu jest Soła posiadająca następujące dopływy: Leśnianka, Sienka, Żylica, Żarnówka Wielka, Żarnówka Mała, Czarna, Nieleśnianka, Bystra, Przybiedza, Potok Radziechowy, Leśnianka, Koszarawa, Moszczanica, Łękawka, Isepnicza, Nickulina, Salomonka, Żabniczanica, Cięcinka, Juszczyńska.

Działy wodne będą po wyraźnych kulminacjach terenowych, stąd ich pewny przebieg.

Cechą charakterystyczną obszaru jest występowanie antropogenicznych zbiorników wodnych na rzece Sole tzw. Kaskady Soły, obejmującej Jezioro Żywieckie, Międzybrodzie i Czanieckie. Głównym zadaniem kaskady Soły jest ochrona przeciwpowodziowa, funkcja podrzędna to energetyka wodna.

Charakterystykę hydrologiczną można przeprowadzić w oparciu o posterunki wodowskazowe: Żywiec i Porąbka na Sole oraz Łodygowice na Żylicy. Maksymalne odpływy miesięczne pojawiają się w marcu w profilu Żywiec, zaś w kwietniu na Sole w Porąbce (wpływ zbiornika) i na Żylicy. Minimalne odpływy miesięczne na tych rzekach występują w październiku i listopadzie.

W granicach administracyjnych Powiatu Żywieckiego położone są dwa duże zbiorniki zaporowe – Tresna (Jezioro Żywieckie) i Międzybrodzkie, które wchodzi w skład 3 zbiorników w kaskadzie rzeki Soły. Zbiorniki te objęte są pełnymi badaniami prowadzonymi przez WIOŚ Katowice w ramach monitoringu regionalnego. Zbiorniki badane są od 1991 roku.

W/w zbiorniki mają za zadanie spełnianie licznych funkcji:

- magazynowanie wody,
- przejmowanie fali powodziowej,
- praca w systemie szczytowo-pompowej (zb. Międzybrodzie),
- wyrównywanie poziomu wód w rzece poniżej zbiorników
- funkcje rekreacyjne

Ze zbiornika Czaniec położonego poniżej zbiorników Tresna i Międzybrodzie pobierana jest woda służąca do zaopatrzenia aglomeracji Bielskiej i Górnośląskiej.

5.3. WARUNKI PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

Powiat żywiecki, zgodnie z podziałem geograficznym wg. Kondrackiego położony jest w obrębie prowincji Karpaty i Podkarpacie podprowincja Zewnętrzne Karpaty Zachodnie makroregion Beskidy Zachodnie, w obrębie kilku mezoregionów: Kotlina Żywiecka (513.46), Beskid Mały (513.47), Beskid Śląski (513.45), Beskid Żywiecki (513.51) i Beskid Makowski (513.48).

Beskid stanowi część fliszowych Karpat Zachodnich. Góry te mają układ pasmowy i są porozcinane głębokimi dolinami rzek i potoków. Cechują się również dużą lesistością. Mają one stosunkowo niedużą wysokością bezwzględną, ale duże różnice wysokości między szczytami a dnami dolin, sięgające w przypadku Kotliny Żywieckiej do 800 m. Stoki często są bardzo strome, natomiast partie szczytowe spłaszczone i wyrównane.

Beskid Śląski w naturalny sposób dzieli się na dwie części: mniejszą – zachodnią, czyli pasmo Stożka i Czantorii, oraz wschodnią – większą i bardziej rozczłonkowaną czyli pasmo Baraniej Góry zwane również pasmem Wiślańskim lub Baraniogórskim. Grzbiet pasma Wiślańskiego, którego wschodnia i południowo-wschodnia część wznosi się od Karolówki ku północnemu- wschodowi do szczytu Baraniej Góry, ciągnie się na północ do Malinowskiej Skały, gdzie dzieli się na prawą odnogę z kulminacją Skrzycznego i lewą esowato skierowaną ku północy do pasma Klimczoka.

Beskid Mały pod względem geologicznym stanowi przedłużenie Beskidu Śląskiego, od którego oddzielony jest, założoną na uskoku, szeroką na kilka kilometrów Bramą Wilkowicką. Beskid Mały zbudowany jest głównie z piaskowców godulskich, jego grzbiety są wąskie, a lokalnie, na wychodniach bardziej odpornych ławic, skaliste. Większe skałki związane są z wychodniami piaskowców istebniańskich - występują np. na Łamanej Skale, Gibasowym Groniu, czy Zakocierzu. Zwarte, równoleżnikowe pasmo Beskidu Małego jest przedzielone na dwie nierówne części prawie prostolinijnym przełomem Soły o długości około 10 km i szerokości 120 - 900 m. Wybudowano tu dwie zapory – w Czańcu i Porąbce. Największymi wzniesieniami są Czupel (933 m n.p.m.) i Łamana Skała (Madohora, 929 m). Wysokości względne są duże, gdyż dochodzą do 500 m. Poza Solą głównymi rzekami są Wielka Puszcz, Dolina Kocierska i Ponikiewka. W Beskidzie Małym, którego budowa geologiczna sprzyja powstawaniu osuwisk występują jaskinie osuwiskowe np. Czarne Działy. Natomiast Jaskinia Komonieckiego, jedna z największych w Beskidach, ma genezę erozyjno-wietrzeniową. Beskid Mały porośnięty jest znacznymi kompleksami leśnymi, ale wsie i pola uprawne wkraczają dolinami wysoko w głąb gór. W Parku Krajobrazowym Beskidu Małego znajdują się 3 rezerваты leśne „Zasolnica”, „Szeroka” i „Madohora”. W tym ostatnim ochronie podlega naturalny górnoreglowy las świerkowy, który jednak rośnie w piętrze regla dolnego.

Beskid Makowski nazywany też Średnim oddzielony jest od położonego na północ Beskidu Małego doliną Łękawki (Bramą Ślemieńską), od zachodu graniczy z Kotliną Żywiecką, a od południa z Beskidem Żywieckim. Obszar ten zbudowany jest głównie z piaskowców magurskich z przewarstwieniami mniej odpornych łupków. Częścią Beskidu Makowskiego jest Brama Krzeszowska obejmująca równoległe izolowane grzbiety rozcięte dolinkami o głębokości około 100 m. Inwersyjne pasma Czeretnika (766 m n.p.m.), Lasku (871 m n.p.m.) i Soliska (848 m n.p.m.) zbudowane są z piaskowców magurskich, natomiast w obrębie wąskich stref zbudowanych z łupków powstały obniżenia dolinne. W południowej części Beskidu Średniego, u ujścia Sopotni i Pewlicy do Koszarawy, znajduje się Kotlina Jeleśni. Beskid Makowski jest dość gęsto zaludnionym obszarem rolniczym. W Pewli Małej znajduje się leśny rezerwat przyrody „Gawroniec”.

Beskid Żywiecki nazywany też Wysokim położony jest w najbardziej na południe wysuniętej części województwa śląskiego. Jego granią, będącą jednocześnie granicą państwową ze Słowacją biegnie europejski dział wodny. W granicach województwa położona jest grupa Wielkiej Raczy (1234 m n.p.m.) i grupa Pilska (1557 m n.p.m.). Beskid Żywiecki zbudowany jest z piaskowców magurskich – najodporniejszych piaskowców w Beskidach. Tworzą one płaskie nasunięcia i fałdy, bardziej stromo ułożone jedynie w strefie brzeżnej. Stoki pasm górskich rozcinają głębokie V-kształtne dolinki o stromych zboczach. Grupa Wielkiej Raczy ma widlasty układ i jest rozcięta dopływami górnej Soły – Rycerką Wielką i Małą oraz Ujsolą z Danielką, Cichą i Glinką. Grupa Pilska obejmuje, oprócz kopuły Pilska, grzbiet Lipowskiej – Romanki (1324, 1366 m n.p.m.). Na osuwiskowych stokach Pilska niektórzy doszukują się śladów istnienia lodowczyków. Wśród większych dolin rozcinających pasmo Pilska na głębokość 400 – 650 m należy wymienić Żłatną, Żabnicę, Sopotnię Małą i Wielką oraz Krzyżówkę. Najwyższe szczyty Beskidu Żywieckiego mają dobrze wyrażone dwa piętra roślinne: regla dolnego do wysokości około 1150 m n.p.m. z lasami jodłowo-bukowymi i regla górnego do około 1360 m n.p.m. z lasami świerkowymi. Piętro subalpejskie z kosodrzewiną występuje na Pilsku. Na Wielkiej Raczy brak jest regla górnego – górną granicę lasu stanowią skarłowaciałe buki. Większa część Beskidu Żywieckiego należy do parku krajobrazowego o takiej samej nazwie. Znajduje się tu aż 9 rezerwatów przyrody – 8 leśnych i jeden florystyczny „Muńcoł”. Beskid Żywiecki jest mniej zagospodarowany turystycznie niż Beskid Śląski, ale odznacza się wysokimi walorami krajobrazowymi.

Kotlina Żywiecka jest obniżeniem śródgórskim pomiędzy Beskidem Śląskim na zachodzie, Beskidem Małym na północy, Beskidem Makowskim na północnym-wschodzie, oraz Beskidem Żywieckim na południowym-wschodzie. Kotlina Żywiecka ma charakter tektonicznej depresji, ograniczonej co najmniej z zachodu linią uskoku. W jej dnie występują mało odporne osady, jednostki podśląskiej.

Dno Kotliny leży na wysokości 350-450 m n.p.m, podgórskie garby w części wschodniej sięgają 450 m. Znaczną część dna kotliny zajmują terasy i stożki napływowe Soły i jej dopływów, tworzące stopnie o wysokości ok. 2 m, 5-8 m, 14-28 m (najlepiej rozwinięte w płaskiej części zachodniej).

W Karpatach Zachodnich, w obrębie których położony jest Powiat Żywiecki, wyróżnia się dwie wielkie jednostki: flisz zewnętrzny, w skład którego wchodzi płaszczowina śląskie (podśląska, cieszyńska, godulska) oraz nasunięta na nie płaszczowina magurska leżąca bardziej wewnątrz.

Utwory magurskie to przeważnie gruboławicowe warstwy piaskowca, niekiedy ze zlepieńcami a czasem z cienkimi warstwami łupków. Zależnie od jakości lepiszcza (przeważnie bezwęglanowe) powstają z nich w niższych położeniach gleby brunatne kwaśne, łatwo

ulegające ługowaniu i bielcowaniu; natomiast w położeniach wyższych – gleby skrytobieli-cowe lub bielicowe, które są siedliskiem lasu mieszanego i boru mieszanego.

Utwory podmagurskie występują tu fragmentarycznie wśród magurskich. Są to z reguły piaskowce z niewielkim dodatkiem łupków, łatwo wietrzejące o spoiwie ilasto-węglanowo-żelazistym. Powstają z nich zasobne gleby brunatne tworzące siedliska lasowe odpowiednie dla najbardziej wymagających gatunków, a w położeniach wyższych siedliska lasu mieszanego górskiego.

W obrębie Powiatu Żywieckiego dominują pasma górskie zbudowane z utworów płaszczowiny śląskiej głównie piaskowców godulskich, istebniańskich oraz zlepieńców. Piaskowce istebniańskie dają gruboziarnistą zwietrzelinę łatwo ulegającą bielcowaniu. Tworzą się tu siedliska borów mieszanych będących naturalnym siedliskiem świerka występującego we wszystkich piętrach reglowych i tworzącego w znacznej przewadze lite świerczyny, niekiedy z domieszką buka rzadko jodły.

Piaskowce godulskie są skałami twardymi drobnoziarnistymi o spoiwie z reguły krzemionkowym, rzadko ilastym a jeszcze rzadziej węglanowym. Dają zwietrzelinę silnie kamienistą odznaczającą barwą płowoszarą lub brunatnoszarą, a gleby mają strukturę gruzełkową. Ich wartość glebotwórcza zależna jest od spoiwa. W odmianach bezwęglanowych tworzą się gleby skrytobielicowe lub bielicowe dające siedliska boru mieszanego. Zwietrzelina piaskowca godulskiego ze spoiwem węglanowym daje zasobniejsze gleby brunatne tworzące siedliska lasu górskiego z panującym bukiem, rzadko jodłą (w niższych położeniach), lub lasu mieszanego górskiego (w położeniach wyższych).

Zlepieńce wietrzeją łatwo i głęboko. Dają zwietrzelinę barwy rdzawej lub zielonkawej. Gleby wytworzone w zwietrzelinie zlepieńców mają strukturę ziarnistą. Są to przeważnie bieli-ce i gleby bielicowe silnie zbielicowane lub skrytobielicowe dające siedlisko boru mieszanego górskiego.

Produktywność gleb jest ściśle uzależniona od rodzaju zwietrzliny oraz wysokości nad poziomem morza. Zwietrzelina fliszowa jest tu z reguły bezwęglanowa, kwaśna i silnie kwaśna, najczęściej gliniasto-pylasta o dużej ilości szkieletu. W przypadku zwietrzliny piaskowców z domieszką łupków – zawsze ilość szkieletu jest mniejsza i jest on drobniejszy.

Na znacznym obszarze ilość szkieletu w glebie na głębokości poniżej 40-50 cm przekracza 50% masy gleby, czyli jest to już utwór kamienisty. W zależności od rodzaju pozostałej frakcji jest to z reguły utwór kamienisto-pylasty, kamienisto-gliniasty, niekiedy kamienisto-piaszczysty.

Tworzenie się i rozkład substancji organicznej w glebie zależne jest od kierunku procesu glebotwórczego i pozostaje w ścisłym związku z występującą w danym miejscu roślinnością. Panujące na terenie Powiatu świerszczyny sprzyjają zwiększaniu kwasowości wyższych warstw gleby. W kwaśnym środowisku glebowym, duża odporność gromadzących się tu resztek organicznych na biologiczny rozkład oraz szczególne układy elementów środowiska sprzyjają nagromadzeniu się słabo przeobrażonej kwaśnej substancji organicznej. Zdecydowanie dominującymi typami próchnic na znacznym obszarze Powiatu jest butwina typowa i moder butwinowy lub murszowaty. Taki typ próchnicy jest między innymi wynikiem znacznego zakwaszenia gleby i małej ilości zasad oraz obecności wolnych kwasów próchnicznych i postępującego gromadzenia się ruchomych form glinu i wodoru. Zjawiska te wpływają istotnie niekorzystnie na całokształt cech fizycznych, chemicznych i fizyko-chemicznych gleb. Postępujące procesy przemylne, mała ilość zasad oraz wzrastający udział kwasów próchnicznych powodują stały spadek stopnia wysycenia kompleksu sorpcyjnego.

Cały obszar należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu zewnętrznokarpackiego. Wody podziemne występują tu w postaci wód szczelinowych, rzadziej szczelinowo-porowych w utworach kredy i paleogenu (głównie piaskowce i zlepieńce). Wydajności w strefach zbudowanych z piaskowców mogą osiągać do 5 m³/h, zaś w strefach z przewagą łupków z reguły nie przekraczają 2 m³/h. Głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów na kulminacjach. W dolinie Soły występują wody porowe w utworach czwartorzędowych. Na całym obszarze brak izolacji pierwszego poziomu wodonośnego od powierzchni terenu.

Powiat żywiecki położony jest w granicach kilku Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- GZWP nr 348 „Zbiornik Beskidu Śląskiego” - kredowy poziom wodonośny; ma powierzchnię 410 km²
- GZWP nr 445 „Magura” (Babia Góra) – trzeciorzędowy poziom wodonośny; szacunkowe zasoby dyspozycyjne GZWP Magura wynoszą 23,5 tys. m³/d, a średnia głębokość ujęć 80 m
- GZWP nr 446 „Dolina rzeki Soły” – czwartorzędowy poziom wodonośny - jest to przepływowy, odkryty, zbiornik o powierzchni 56 km²
- GZWP nr 447 „Beskid Mały” - zbiornik ten posiada powierzchnię 216 km² i zbudowany jest z warstw godulskich zaliczanych do kredowych utworów fliszu

Powiat Żywiecki położony jest w zlewni rzeki Wisły – zlewnia I-go rzędu. Główną rzeką Powiatu jest Soła posiadająca następujące dopływy: Leśnianka, Sienka, Żylica, Żarnówka Wielka, Żarnówka Mała, Czarna, Nielechowska, Kameszniczanka, Przybędza, Potok Radziechowy, Leśnianka, Koszarawa, Moszczanica, Łękawka, Isepnica, Nickulina, Salomonka, Żabniczanka, Cięcinka, Juszczyńska i Potok Miłowiecki.

Działy wodne biegną po wyraźnych kulminacjach terenowych, stąd ich pewny przebieg.

Cechą charakterystyczną obszaru jest występowanie antropogenicznych zbiorników wodnych na rzece Sole tzw. Kaskady Soły, obejmującej Jezioro Żywieckie, Międzybrodzie i Czanieckie. Głównym zadaniem kaskady Soły jest ochrona przeciwpowodziowa, funkcja podrzędna to energetyka wodna.

Charakterystykę hydrologiczną można przeprowadzić w oparciu o posterunki wodowskazowe: Żywiec i Porąbka na Sole oraz Łodygowice na Żylicy. Maksymalne odpływy miesięczne pojawiają się w marcu w profilu Żywiec, zaś w kwietniu na Sole w Porąbce (wpływ zbiornika) i na Żylicy. Minimalne odpływy miesięczne na tych rzekach występują w październiku i listopadzie.

W granicach administracyjnych Powiatu Żywieckiego położone są dwa duże zbiorniki zaporowe – Tresna (Jezioro Żywieckie) i Międzybrodzkie, które wchodzi w skład 3 zbiorników w kaskadzie rzeki Soły.

Ze względu na znaczne zróżnicowanie rzeźby terenu, budowy geologicznej i pokrywy glebowej, a także różnorodne formy i natężenie działalności człowieka, szata roślinna Powiatu Żywieckiego jest bardzo zróżnicowana. Ogólną charakterystykę zróżnicowania szaty roślinnej można przedstawić w oparciu o wyróżniane w różnych podziałach funkcjonalno-przestrzennych mezoregiony:

- Beskid Mały (tereny Gmin: Łodygowice — częściowo, Czernichów, Żywiec — częściowo, Łękawica — częściowo, Gilowice — częściowo, Ślemień — częściowo): obejmuje piętro roślinne regla dolnego i niewielkie fragmenty piętra pogórza w dolinach; dominują lasy świerkowe wtórne pochodzenia, przypominające naturalne

fitocenozy zespołu Abieti-Piceetum. Ponadto występuje tu żyzna buczyna karpacka (*Dentario glandulosae-Fagetum*) i kwaśna buczyna górska (*Luzulo luzuloidis-Fagetum*), pierwotnie zajmujące niemal całą powierzchnię. W terenach nieleśnych dominuje łąka mieczykowo-mietlicowa (*Gladiolo-Agrostietum*).

W dolinach potoków rozwija się olszynka karpacka (*Alnetum incanae*). Do rzadko spotykanych, ale bogatych florystycznie zbiorowisk nieleśnych należą płaty młak eutroficznych (*Valeriano-Caricetum flavae*) i torfowisk niskich (*Caricion nigrae*). Tereny położone w „przełomie Soły” są silnie przekształcone z uwagi na lokalizację sztucznego zbiornika wodnego — Jeziora Międzybrodzkiego. Rozwija się tam szczególnie w miejscach wypłyconych roślinność szuwarowa (klasa *Phragmitetea*). Istotnym walorem są cenne formy przyrody nieożywionej (wychodnie piaskowca godulskiego, jaskinie szczelinowe);

- Beskid Śląski (tereny Gmin: Lipowa — częściowo, Radziechowy-Wieprz — częściowo, Węgierska Górka — częściowo, Milówka — częściowo): charakterystyka podobna, jak w przypadku Beskidu Małego; godnymi uwagi są nieliczne, ale lokalnie dobrze wykształcone płaty zbiorowisk ziołoroślowych (rząd *Adenostyletalia*), rozwijające się na w źródłiskach, ewentualnie w sąsiedztwie cieków wodnych w piętrze regła dolnego;
- Beskid Żywiecki (tereny Gmin: Koszarawa — częściowo, Jeleśnia — częściowo, Radziechowy-Wieprz — częściowo, Węgierska Górka — częściowo, Milówka — częściowo, Rajcza, Ujsoły); najbardziej zróżnicowany pod względem szaty roślinnej mezoregion w obrębie powiatu. Poza wymienionymi powyżej (w charakterystyce poprzednich jednostek) zbiorowiskami, godnymi uwagi są spośród zbiorowisk nieleśnych rozległe powierzchnie bardzo bogatych florystycznie młak (*Valeriano-Caricetum flavae*, *Caricion nigrae*) a także liczniejsze występowanie ziołorośli (*Adenostyletalia*) i zbiorowisk źródłiskowych (*Montio-Cardaminetea*). W stosunku do innych mezoregionów Powiatu wyróżnia się występowaniem zbiorowisk leśnych piętra regła górnego, w tym górnoreglowego boru świerkowego (*Plagiothecio-Piceetum*) i jaworzyny ziołoroślowej (*Aceri-Fagetum*). W najwyższych położeniach występują zbiorowiska piętra subalpejskiego, w tym zespół kosodrzewiny (*Pinetum mughi*).
- Beskid Makowski (tereny Gmin: Koszarawa — częściowo, Jeleśnia — częściowo, Świnna, Ślemień — częściowo, Gilowice — częściowo, Żywiec — częściowo); naj słabiej rozpoznany pod względem walorów przyrody ożywionej. Godnymi uwagi są bogate florystycznie fragmenty grądów i buczyn, a także lokalnie liczne płaty zbiorowisk torfowisk niskich. Charakterystyczne są bardzo liczne osuwiska.
- Kotlina Żywiecka (tereny Gmin: Łodygowice — częściowo, Lipowa — częściowo, Radziechowy-Wieprz — częściowo, Ślemień — częściowo, Gilowice — częściowo, Łękawica — częściowo, Żywiec — częściowo, Węgierska Górka — częściowo): teren najmocniej zurbanizowany, w miejscach niezabudowanych użytkowany rolniczo od co najmniej kilkuset lat. Do najbardziej wartościowych przyrodniczo fragmentów roślinności należą pozostałości dominujących tu niegdyś lasów grądowych (*Tilio-Carpinetum*), łągów, głównie olszynki karpackiej (*Alnetum incanae*) oraz rozwijające się zwykle w mozaice z bogatymi florystycznie łąkami rajgrasowymi użytkowymi ekstensywnie i wtórnymi zaroślami z udziałem ciepłolubnych gatunków roślin (*Rhamno-Prunetea*) murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*), szczególnie w obrębie terenów zbudowanych z utworów płaszczowiny cieszyńskiej (wapienie i łupki cieszyńskie). Charakterystyczne są również sztuczne odsłonięcia skał i inne

elementy rzeźby, powstałe w wyniku prowadzonej tu niegdyś eksploatacji surowców skalnych.

Uzupełnieniem ww dominujących form krajobrazu naturalnego i kulturowego są tereny upraw rolnych z rozdrobnioną zabudową zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną oraz mozaiką zadrzewień śródpolnych i przywodnych.

Spośród form obszarowych, podlegających ochronie prawnej lub wskazanych do ochrony (zgodnie z danymi zawartymi w Programie Ochrony Środowiska dla powiatu żywieckiego z 2003 roku), na terenie powiatu żywieckiego zlokalizowane są następujące obszary i obiekty:

- 3 Parki Krajobrazowe
- 14 rezerwatów przyrody (oraz 7 obszarów proponowanych do objęcia ochroną jako rezerваты przyrody)
- 22 użytki ekologiczne (oraz 15 obszarów proponowanych do objęcia ochroną jako użytki ekologiczne)
- 4 stanowiska dokumentacyjne (oraz 1 obiekt proponowany do objęcia ochroną jako stanowisko dokumentacyjne)
- 4 obszary proponowane do objęcia ochroną jako zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
- 2 obszary proponowane do objęcia ochroną jako rezerваты leśne
- 90 pomników przyrody ożywionej w postaci pojedynczych drzew, 20 pomników przyrody ożywionej w postaci skupisk drzew oraz 2 pomniki przyrody ożywionej w postaci alei drzew
- 4 pomniki przyrody nieożywionej w postaci głazów i wychodni skalnych, 8 pomników przyrody nieożywionej w postaci jaskiń oraz 1 pomnik przyrody nieożywionej w postaci wodospadu

Powiat żywiecki położony jest (w całości bądź częściowo) w granicach obszarów NATURA 2000 lub obszarów proponowanych do objęcia tym systemem:

- Obszar NATURA 2000 „Kościół w Radziechowach” (PLH 240007) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)
- Obszar NATURA 2000 „Beskid Żywiecki” (PLH 240006) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)
- Obszar NATURA 2000 „Beskid Żywiecki” (PLB 240002) – obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia)
- Obszar NATURA 2000 „Beskid Mały” (PLH 240023) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)
- Obszar NATURA 2000 „Beskid Śląski” (PLH 240005) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Ponadto na granicy powiatu żywieckiego położony jest:

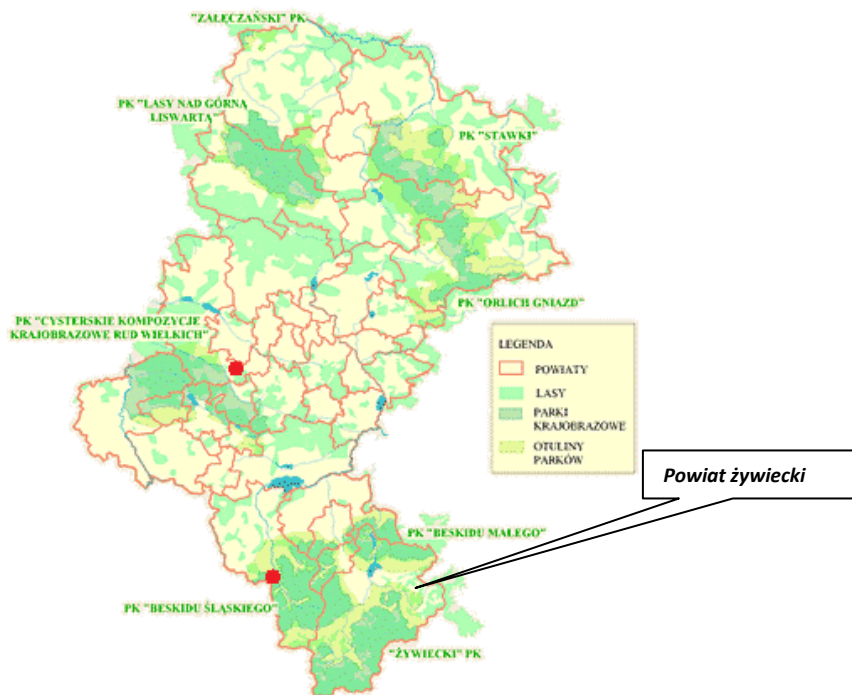
- Obszar NATURA 2000 Babia Góra (PLB 120011) – obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia).

6. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROGRAMU ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE

Najistotniejszymi problemami na terenie powiatu żywieckiego dla środowiska wynikającymi z obecności wyrobów zawierających azbest są:

- niedostateczny stopień inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest oraz niedostateczna ilość przeprowadzonych kontroli stanu obiektów i urządzeń budowlanych przez większość osób fizycznych i prawnych, będących właścicielami, zarządcami lub użytkownikami miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest;
- niepełne informacje o ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest;
- nieprzestrzeganie przepisów zawartych w aktach prawnych dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- brak całkowitej eliminacji narażenia środowiska na azbest, narażenie takie powstaje na skutek emisji do powietrza włókien azbestu z uszkodzonych wyrobów zawierających azbest oraz ich odpadów, a także na skutek niewłaściwie prowadzonych procesów eksploatacji i usuwania tych wyrobów;
- poważne zanieczyszczenie środowiska naturalnego powstaje również na skutek emisji azbestu z tzw. „dzikich” wysypisk odpadów – głównie w rowach zagajnikach i lasach.¹

Na obszarze powiatu żywieckiego nie istnieją składowiska odpadów, na których lokowane czy magazynowane są wyroby zawierające azbest, z tego względu zagrożenie dla terenów NATURA 2000 czy innych obszarów chronionych powodowane przez składowanie azbestu nie istnieje.

¹ Projekt Prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji Programu usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032, 2010

Rysunek 4 Lokalizacja powiatu żywieckiego na tle form ochrony przyrody województwa śląskiego (parki krajobrazowe i ich otuliny), a także z zaznaczeniem składowiska, na których lokowane są odpady azbestowe

Źródło: strona internetowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego – www.silesia-region.pl

7. ISTNIEJĄCY STAN GOSPODARKI ODPADAMI AZBESTOWYMI W POWIECIE ŻYWIECKIM ORAZ PLANOWANY SYSTEM. ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI AZBESTOWYMI

Na podstawie danych przekazanych przez gminy powiatu, uzupełnionych danymi z „Programu usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032 (projekt)”, ocenia się szacunkowo, że na terenie Powiatu Żywieckiego w grudniu 2008 roku znajdowało się 12 639,98 Mg wyrobów zawierających azbest, z czego do końca grudnia 2009 roku usuniętych zostało 1 014,28 Mg odpadów. Szacuje się, że wg stanu na grudzień 2009 roku, na terenie powiatu żywieckiego do usunięcia pozostało około 11 625,70 Mg wyrobów zawierających azbest, z czego w 2010 roku usunięto kolejnych 1 307,97 Mg wyrobów zawierających azbest. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku na terenie powiatu żywieckiego pozostało do usunięcia około 10 317,73 Mg wyrobów zawierających azbest.

7.1. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU PLANU

Analiza stanu obecnego w zakresie obciążenia środowiska odpadami azbestowymi obejmuje informacje o ilości i jakości składowisk, a także o stopniu zagrożenia środowiska odpadami istniejącymi i składowanymi.

Azbest, jako materiał niebezpieczny podlega szczególnemu potraktowaniu. Odpady zawierające azbest powinny być utylizowane w odpowiednio do tego celu przystosowanych miejscach (składowiskach).

W zakresie sposobu użytkowania i warunków usuwania wyrobów zawierających azbest obowiązują następujące przepisy:

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2.04.2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2010 r. Nr 162 poz. 1089). Rozporządzenie to nakłada na właściciela nieruchomości, na której zlokalizowane są wyroby zawierające azbest do:
 - prowadzenia okresowej kontroli stanu tych wyrobów
 - porządzania sprawozdania z tych kontroli w postaci tzw. „oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”
 - przekazywania wyników kontroli organowi nadzoru budowlanego

Ponadto w celu bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest właściciel nieruchomości winien:

- zabezpieczyć przez zabudowę przestrzeni, na której znajdują się wyroby azbestowe lub poprzez pokrycie wyrobów szczelną powłoką
- wyeliminować wszelkie prace związane z obróbką mechaniczną przy pracach zabezpieczających.

Azbest jest nazwą ogólną obejmującą włókniste minerały z grupy serpentynów i amfiboli. Dzięki od dawna znanej i cenionej odporności na wysoką temperaturę, trzy minerały azbestowe zyskały popularność i szerokie zastosowanie w gospodarce światowej. Są to: powszechnie stosowany chryzotyl (azbest biały), w mniejszym stopniu wykorzystywany krokidolit (azbest niebieski) i jeszcze rzadziej stosowany amosyt (azbest brązowy). Specyficzne właściwości azbestu, niepalność, wytrzymałość mechaniczna i termiczna oraz elastyczność sprawiły, że azbest znalazł szerokie zastosowanie w różnego rodzaju technologiach przemysłowych a zwłaszcza w budownictwie, energetyce, transporcie i w przemyśle chemicznym

Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Dopóki włókna nie są uwalniane do powietrza i nie występuje ich wdychanie, wyroby z udziałem azbestu nie są szkodliwe dla zdrowia. Wyroby spójne (np. eternit), dopóki nie zostaną uszkodzone i włókna azbestowe nie uwolnią się, nie stanowią zagrożenia.

Należy podkreślić, że działanie szkodliwe azbestu zwielokrotnia się wobec jednoczesnego narażenia organizmu na inne substancje rakotwórcze, np. węglowodory aromatyczne (szczególnie a - benzopiren), metale ciężkie, dym tytoniowy, itp.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających dla Powiatu Żywieckiego na lata 2011-2032 zawiera konkretne działania pozwalające na zmniejszenie negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko oraz zdrowie i życie mieszkańców powiatu.

Brak realizacji Programu skutkowało będzie powstawaniem dalszych i pogłębianiem się istniejących zagrożeń dla zdrowia ludzi i środowiska, chodzi to przede wszystkim o niszczenie wyrobów azbestowych pod wpływem czynników środowiskowych takich jak woda i wiatr, a także fakt, iż wyroby zawierające azbest zużywają się i narażone będą na pękanie, kruszenie a co za tym idzie pylenie. Pozostawienie tych wyrobów w obecnym miejscu i w obecnym stanie przyczyni się do uwalniania się do środowiska włókien azbestowych, co może spowodować zwiększenie ilości zachorowań u mieszkańców Powiatu Żywieckiego wynikających z wdychania włókien azbestowych.

Bez realizacji działań zaproponowanych w Programie wyroby azbestowe będą lokowane w rowach i zagajnikach, co przyczyni się do powstawania dzikich wysypisk

Istotne jest także postępowanie z wyrobami zawierającymi azbest w trakcie prac demontażowych. Wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zobowiązany jest do:

- posiadania odpowiednich zezwoleń/pozwoleń/decyzji w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zgodnie z obowiązującą ustawą o odpadach),
- przeszkolenia wszystkich pracowników zatrudnionych przy pracach związanych z zabezpieczaniem lub usuwaniem wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania,
- opracowania szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest,
- posiadania niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie prac zgodnie z ustalonym planem oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
- zgłoszenia planowanych prac właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy, przed przystąpieniem do prac.

Ponadto wykonawca prac winien:

- izolować od otoczenia obszar prac, przez zastosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska,
- ogrodzić teren prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych,
- umieścić w strefie prac tablice informacyjne (informujące o azbecie),
- zastosować środki techniczne ograniczające do minimum emisję azbestu do środowiska.

Istotnym elementem działań w zakresie eliminacji wyrobów azbestowych jest także kontrolowanie i ocena stanu technicznego wyrobów azbestowych, która powinna być przeprowadzana okresowo przez właścicieli i zarządców obiektów budowlanych. Ważne jest również przekazywanie stosownych informacji właściwym jednostkom o ilości, stanie i miejscu występowania wyrobów azbestowych. Działania takie przyczyniają się do kompletowania i bieżącego aktualizowania danych, co umożliwia podjęcie działań polegających na aplikowaniu o środki zewnętrzne i udzielaniu pomocy finansowej zarządcom nieruchomości i mieszkańcom na usunięcie powłok azbestowych.

Jak podkreślono powyżej niebagatelna jest świadomość firm wykonujących prace w zakresie demontażu. Mieszkańcy powinni unikać zdejmowania powłok azbestowych systemem gospodarczym, wykonywanie tych prac wyłącznie przez uprawnione firmy posiadające pozwolenie na tego typu działalność przyczyni się do ograniczenia negatywnego wpływu na zdrowie ludzi.

Przewiduje się, że na poprawę obecnej sytuacji w zakresie usuwania wyrobów azbestowych przez indywidualnych właścicieli obiektów, w tym świadomości ekologicznej mieszkańców, wpływ mieć będą między innymi przewidywane w Programie działania edukacyjno-informacyjne. Prowadzone są i będą działania kontrolne – oświadczenia wykonawcy prac demontażowych wyrobów zawierających azbest o poprawności wykonania usług z posesji, których właściciele zamierzają skorzystać z dofinansowania na unieszkodliwianie odpadów azbestowych ze środków WFOŚiGW.

Zgodnie z dotychczasowymi doświadczeniami prawidłowo wykonywane prace z usuwaniem azbestu (nawilgacanie wyrobów, odpowiednie opakowanie, oczyszczenie terenu prac z resztek azbestu, itp.) nie wiążą się z nadmierną emisją włókien azbestu. Należy więc sądzić, że realizacja Programu, w tym właściwy sposób wykonywania prac nie wpłynie negatywnie na stan środowiska, ograniczając uwalnianie włókien azbestu do otoczenia z racji użytkowania wyrobów już zdegradowanych, a także w sposób istotny zapobieganie niewłaściwemu sposobowi pozbywania się odpadów azbestowych.

Podsumowując informacje i planowane działania zapisane w Programie można jednoznacznie ocenić, iż realizacja niniejszego Programu wpłynie pozytywnie, na jakość powietrza atmosferycznego, a także na poziom zdrowotności i jakość życia mieszkańców powiatu.²

² Projekt Prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji Programu usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032, 2010

8. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, JAKO CAŁOŚĆ I NA POSZCZEGÓLNE JEGO KOMPONENTY, W TYM ODDZIAŁYWANIE BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano wszystkie zadania ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów projekcie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032.

Założone w Projekcie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest cele i podstawowe kierunki działań zmierzają do usunięcia jak największej ilości wyrobów azbestowych z terenu Powiatu Żywieckiego.

Realizacja Programu będzie miała wpływ przede wszystkim na:

- Spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska
- Spowodowanie stopniowego oczyszczenia terytorium powiatu z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest
- Ograniczenie uciążliwości wyrobów azbestowych użytkowanych od dawna
- Unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, których stan techniczny nie pozwala na dalsze użytkowanie
- Uruchomienie finansowania „Programu...”
- Sukcesywne pozyskiwanie środków na wsparcie działań w zakresie usuwania azbestu

Niezbędnym jest także systematyczne rozpowszechnianie wśród społeczności lokalnej informacji o skutkach dla zdrowia i środowiska powodowanych przez azbest i wyroby zawierające azbest. W tym celu istotnym jest przyjęcie następujących celów edukacyjnych:

- Opracowanie metod edukacji społeczeństwa zarówno miejskiego, jak i wiejskiego
- Współpraca na płaszczyźnie edukacyjnej z zainteresowanymi osobami prawnymi i fizycznymi (np. stowarzyszeniami)
- Edukacja w zakresie możliwości skutecznego pozyskiwania środków na usuwanie azbestu
- Zorganizowanie fachowej pomocy wszystkim właścicielom obiektów zawierających azbest przy wypełnianiu „arkusza oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania...”
- Działania edukacyjno – informacyjne skierowane do mieszkańców o skutkach dla zdrowia i środowiska narażenia na azbest i obowiązku sukcesywnego usuwania go przez właścicieli nieruchomości

Wpływ Programu na środowisko naturalne, jest uzależniony od jego faktycznej realizacji. Poniżej wykazano potencjalny wpływ realizacji Projektu Programu na niektóre sektory środowiska, wykazując jego oddziaływanie w skali globalnej z wykorzystaniem wiedzy o obiegu materii w przyrodzie i znajomości ekologii.

8.1. ODDZIAŁYWANIE NA LITOSFERĘ (POWIERZCHNIA TERENU, RZEŻBA TERENU, GLEBY)

Wymienione w Projekcie Programu zadania do realizacji, jeżeli tylko zostaną zrealizowane, spowodują poprawę stanu środowiska. To spowoduje ograniczenie negatywnego wpływu powstających odpadów azbestowych na powierzchnię ziemi, w tym na gleby.

Największe zagrożenie związane z wyrobami zawierającymi azbest niesie ze sobą moment demontażu, cięcia, kruszenia i łamania płyt azbestowych, a także ich załadunek do specjalnych worków. Powierzchnia ziemi zanieczyszczona wyrobami zawierającymi azbest powinna być odizolowana od dostępu osób trzecich, a następnie powinno nastąpić wybranie zanieczyszczonej ziemi i przewiezienie jej na składowisko odpadów niebezpiecznych.

Reasumując usunięcie wyrobów zawierających azbest i tym samym realizacji celów założonych w Programie będzie miała pozytywny wpływ na stan powierzchni ziemi i gleb.

8.2. ODDZIAŁYWANIE NA ATMOSFERĘ

Negatywny wpływ związany z oddziaływaniem azbestu na środowisko atmosferyczne może powstawać w wyniku:

- nieprawidłowego użytkowania powłok azbestowych, które są zużyte i ulegają pękaniu, kruszeniu lub odpadaniu elementów płyt azbestowych,
- demontażu wyrobów azbestowych w sposób niezgodny z przepisami polegający przede wszystkim na łamaniu płyt, zrzućaniu ich z dachu czy rusztowania, używaniu mechanicznych narzędzi do cięcia, braku zabezpieczenia przed pyleniem,
- lokowania zdemontowanych płyt azbestowych w rowach i lasach.

Biorąc pod uwagę, iż w wyniku realizacji postanowień Programu nie ma możliwości demontażu wyrobów azbestowych systemem gospodarczym, a społeczeństwo powiatu żywieckiego będzie na bieżąco poddawane edukacji ekologicznej w zakresie szkodliwości włókien azbestowych nie przewiduje się negatywnego oddziaływania postanowień Programu na powietrze atmosferyczne.

8.3. ODDZIAŁYWANIE NA WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Zdaniem Agencji Ochrony Środowiska (*Environmental Protection Agency*) USA azbest w wodzie nie powoduje problemów zdrowotnych, jeśli narażenie na jego oddziaływanie występuje w stosunkowo krótkim czasie, choć jednocześnie stwierdza, że azbest w wodzie może być kancerogeny, kiedy czas jego oddziaływania jest porównywalny z czasem ludzkiego życia.³

Realizacja postanowień Programu, czyli usunięcie wyrobów azbestowych z terenu powiatu żywieckiego przyczyni się do poprawy zdrowotności mieszkańców i będzie miała pozytywny wpływ na środowisko wodne.

8.4. ODDZIAŁYWANIE NA BIOSFERĘ, ODDZIAŁYWANIE NA FORMY OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Pozbawienie środowiska naturalnego wyrobów azbestowych, które w chwili obecnej są głównie powłokami na dachach i elewacjach budynków mieszkalnych i gospodarczych,

³ Projekt Prognozy oddziaływania na środowisko skutków realizacji Programu usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032, 2010

powinno się przyczynić do poprawy stanu przyrody ożywionej. Przyjmując do realizacji zadania wymienione w tym Programie ogranicza się zarówno miejsca jak i ilości wyrobów azbestowych zlokalizowanych na terenie powiatu żywieckiego. Demontaż azbestu przez wyspecjalizowane firmy przyczyni się do wyeliminowania porzucania zdemontowanych systemem gospodarczym płyt azbestowych w lasach, co powoduje tworzenie dzikich wysypisk.

Z dotychczasowych badań wynika, iż działanie włókien azbestowych ma niewielkie znaczenie dla życia i zdrowotności roślin, można przypuszczać, że osadzanie się włókien azbestowych na częściach zielonych roślin może w pośredni sposób ograniczać proces fotosyntezy.

Usuwanie wyrobów azbestowych z dachów i elewacji budynków mieszkalnych i gospodarczych będzie odbywało się na terenach zaludnionych i zabudowanych, dlatego nie wpłynie znacząco na tereny o wartościach przyrodniczych i objętych siecią NATURA 2000, przyniesie natomiast pozytywny wpływ zarówno na zdrowie ludzi jak i na stan środowiska.

W sposób oczywisty likwidacja zjawiska dzikich wysypisk, na których lokowane są odpady azbestowe przyczyni się do poprawy stanu przyrody ożywionej. Oszczędności terenu, jakie wynikną w wyniku prawidłowego gospodarowania tymi odpadami mogą spowodować odbudowę w czystych miejscach nowych siedlisk ptaków, owadów, płazów czy gadów.

Wprowadzenie systemów racjonalnego gospodarowania odpadami azbestowymi pozwoli na uniknięcie niekorzystnych zjawisk związanych z brakiem informacji o powstających i unieszkodliwianych odpadach. Brak tego rodzaju informacji powoduje, że znajdujemy odpady w miejscach do tego nieprzygotowanych, a przez to szkodzą one środowisku naturalnemu.

Transport odpadów z terenu gmin powiatu żywieckiego i przez teren gmin na składowiska odpadów azbestowych nie spowoduje istotnego, zauważalnego oddziaływania na biosferę. Motoryzacyjne zanieczyszczenia atmosfery są związkami toksycznymi, powodującymi osłabienie fotosyntezy, degradację chlorofilu, zakłócenia w transpiracji i oddychaniu, przebarwienia, chlorozę, nekrozę liści, szybsze ich starzenie, upośledzenie wzrostu oraz zmniejszenie odporności na choroby i szkodniki. Tego typu oddziaływanie transportu odpadów będzie znikome w porównaniu z ruchem pozostałych pojazdów samochodowych na terenie powiatu.

Projektowane przedsięwzięcia związane z likwidacją i usunięciem powłok azbestowych z budynków mieszkalnych i gospodarczych w żadnym elemencie nie będą miały wpływu na strukturę obszarów NATURA 2000. Działania te nie naruszają siedlisk przyrodniczych i nie wpłyną znacząco na gatunki zamieszczone w załącznikach do Dyrektywy siedliskowej i ptasiej. Tereny, na których prowadzone będą prace demontażowe nie przecinają obszarów Natura 2000, mogą jedynie w niewielkim stopniu zwiększyć ruch na drogach w pobliżu obszarów, co jest związane z transportem tych odpadów na składowiska zlokalizowane poza terenem Powiatu. Potencjalne kolizje zwierząt z pojazdami nie mogą mieć znaczącego oddziaływania. Ruch obecnie jest znaczny, a przedsięwzięcia nie wprowadzą pod tym względem istotnych zmian. Dotyczy to również barier w migracji zwierząt, jakie stwarzają obecnie drogi.

Podsumowując, wdrożenie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032” nie stwarza zagrożenia dla ustanowionych na jego obszarze form ochrony przyrody. W nawiązaniu do pozytywnej oceny skutków środowiskowych i krajobrazowych wdrożenia „Programu...” zdecydowanie pozytywna jest także prognoza jego oddziaływania na formy ochrony przyrody i krajobrazu. Przede

wszystkim poprawi się stan czystości środowiska w ich otoczeniu, zwiększeniu ulegną walory krajobrazowe i wzrośnie ich atrakcyjność rekreacyjna.

Na obszarach poszczególnych gmin powiatu znajdują się także pomniki przyrody. Wyeliminowanie powstawania dzikich wysypisk odpadów zawierających azbest przyczyni się do polepszenia warunków ich wegetacji oraz poprawi estetykę ich fizjonomicznego otoczenia.

8.5. ODDZIAŁYWANIE NA GATUNKI OBJĘTE OCHRONĄ

Projekt Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Żywieckiego zakłada stopniową zmianę pokryć dachowych i elewacyjnych zawierających azbest do 2032 roku. Realizacja postanowień Programu przyczyni się do zmniejszenia zagrożenia powodowanego pyłem azbestowym oddziałującego na zwierzęta w równym stopniu, co na człowieka. Wszystkie prace związane z demontażem powłok zawierających azbest prowadzone będą przez wyspecjalizowane firmy posiadające pozwolenie na tego typu działalność. Przy demontażu powłok azbestowych nie powinno dochodzić do łamania płyt azbestowo – cementowych, co minimalizuje ryzyko pylenia a tym samym ogranicza zagrożenie dla zwierząt w tym ptaków i nietoperzy mogących mieć siedliska w starych budynkach.. Jeśli w trakcie prac wystąpi emisja zwiększonego hałasu, a co za tym idzie płoszenie tych zwierząt będzie to oddziaływanie krótkotrwałe i występujące tylko w trakcie prowadzenia prac demontażowych i montażowych nowego pokrycia dachowego czy elewacyjnego. Działania te w perspektywie długofalowej nie przyczynią się do zagrożenia dla chronionych gatunków ptaków i nietoperzy.

W trakcie prac mogą zostać usunięte lub zniszczone miejsca lęgowe, ptaków czy siedliska nietoperzy mieszczące się pod dachami, w zagłębieniach krokwi czy na poddaszach

Przy pracach związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest należy również uwzględnić przepisy Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity w Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzenia wykonawcze do w/w Ustawy (w tym m.in. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28.09.2004 r w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000).

Ze względu na specyfikę regionu, dla którego opracowywany jest niniejszy dokument, tj. potencjalne występowanie w obszarze planowanych działań gatunków objętych ochroną (w tym głównie ptaki i nietoperze), przed przystąpieniem do prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest w budynkach (pokrycia dachowe i elewacje) należy, zgodnie z wytycznymi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadzić oględziny (najlepiej z udziałem ornitologa), w celu potwierdzenia zasiedlenia obiektów objętych planowanymi pracami przez gatunki podlegające ochronie. Jeśli w obiekcie nie znajdują się siedliska gatunków chronionych, ornitolog znający problematykę zasiedlania budynków przez ptaki, ustali to w czasie pierwszych oględzin terenowych, co rozwiąże problem. W przypadku stwierdzenia obecności gatunków chronionych (siedlisk tych gatunków) w obiektach, w których planowane jest przeprowadzenie robót mających na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest, przed przystąpieniem do wykonywania robót należy wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach o wydanie zezwolenia w trybie art. 56 ust 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody na odstąpienie od zakazu, o którym mowa w art. 52 ust 1 pkt 4, tj. o zezwolenie na zniszczenie siedlisk i ostoj ptaków. Opinię/ekspertyzę z przeprowadzonych oględzin, o których mowa była w powyższym akapicie, należy dołączyć do zgłoszenia do RDOŚ.

Inwestor/firma wykonująca prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z budynku, w którym mogą znajdować się siedliska ptaków chronionych powinien zgłosić zamiar podjęcia takich prac do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach. Ze względu na słabą znajomość biologii ptaków przez inwestorów i firmy wykonujące remonty, zaleca się obligatoryjnie zgłaszać do RDOŚ zamiar podjęcia remontu każdego obiektu, po wcześniejszym uzyskaniu ekspertyzy ornitologicznej. Pozwoli to uniknąć wstrzymania prac remontowych w sytuacji, gdy okaże się, że w obiekcie znajdują się siedliska chronionych gatunków ptaków.

Najbardziej optymalna jest sytuacja gdy inwestor/firma remontująca zgłasza potrzebę ustalenia czy budynek jest zasiedlony przez chronione gatunki ptaków, rok przed planowanym remontem w okresie kwiecień - czerwiec. Pozwala to na szybkie ustalenie stanu faktycznego, a w razie stwierdzenia występowania siedlisk ptaków ustalenie z wyprzedzeniem, jakie działania należy podjąć i w jakim czasie byłoby możliwe sprawne zaplanowanie i przeprowadzenie prac związanych z usunięciem wyrobów zawierających azbest (pokrycia dachowe bądź elewacje). Ekspertyza ornitologiczna powinna objąć dwie części. Pierwszą jest wykonanie inwentaryzacji obiektu pod kątem występowania potencjalnych siedlisk i miejsc niebezpiecznych dla ptaków, a także stwierdzenie miejsc zajętych przez ptaki, określenie gatunków i ich liczebności. Drugą częścią jest zaproponowanie możliwych rozwiązań pod kątem zachowania siedlisk, kompensacji oraz terminarza wykonania tych prac w powiązaniu z harmonogramem i technikami wykonania prac związanych z usunięciem wyrobów zawierających azbest z obiektu. Końcowym etapem jest wystąpienie do RDOŚ w Katowicach z wnioskiem o wydanie zezwolenie na zniszczenie siedlisk i ostoj ptaków w związku z planowanymi pracami mającymi na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektu budowlanego.

Na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach www.katowice.rdos.gov.pl są dostępne szczegółowe informacje nt procedury uzyskania zezwolenie na zniszczenie siedlisk i ostoj ptaków.

Likwidacja dzikich wysypisk odpadów azbestowych, jakie potencjalnie występują na terenie Powiatu przyczyni się do poprawy czystości lasów, zagajników i przydrożnych terenów, a także do zwiększenia ilości potencjalnych miejsc lęgowych i siedlisk zwierząt chronionych. Działaniem prowadzącym do zapobiegania i minimalizacji skutków realizacji postanowień Programu jest absolutne prowadzenie prac przez wyspecjalizowane firmy, co w znacznym stopniu ograniczy pylenie włókien azbestowych w trakcie prac, a stała współpraca z ornitologami na terenach zamieszkiwanych przez chronione gatunki zwierząt, co przyczyni się do ochrony tych ptaków, a w szczególnych przypadkach do przeniesienia siedlisk ptaków w inne dogodnie dla nich miejsca.

8.6. ODDZIAŁYWANIE NA EKOLOGICZNE WARUNKI ŻYCIA LUDZI

Na zdrowie, jakość i komfort życia mieszkańców powiatu żywieckiego ma wpływ wiele czynników. Jednym z nich jest działanie włókien azbestowych unoszących się w powietrzu. Nie mniej jednak powłoki azbestowe zabudowane na domach mieszkalnych i budynkach gospodarczych utrzymywane w należyтым stanie technicznym nie są zagrożeniem dla zdrowia ludzkiego. Stanem zagrożenia jest moment kruszenia, pękania i łamania, a także cięcia płyt azbestowych

Jak wykazano wcześniej wdrożenie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032” spowoduje poprawę stanu czystości środowiska, co poprawi ekologiczne warunki życia ludzi w powiecie. Lokalne uciążliwości mogą wzrosnąć wzdłuż głównych dróg wyjazdowych z terenu powiatu w kierunku składo-

wiska, na których lokowane są odpady azbestowe (motoryzacyjne zanieczyszczenia atmosfery i hałas komunikacyjny).

Wdrożenie „Programu...” nie spowoduje pogorszenia, jakości wody pitnej i produktów spożywczych.

Wdrożenie „Programu...” nie spowoduje powstania lub intensyfikacji przyrodniczych zjawisk katastroficznych.

Wdrożenie „Programu...” nie spowoduje negatywnego oddziaływania na powierzchnię i jakość przyrodniczych terenów rekreacyjnych.

Wdrożenie „Programu...”, przede wszystkim w wyniku zwiększenia skuteczności usuwania powłok azbestowych oraz likwidacji zjawiska dzikich składowisk odpadów spowoduje poprawę walorów krajobrazowych obszaru powiatu.

Reasumując, wdrożenie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032” spowoduje docelowo zauważalną, wyraźną poprawę ekologicznych warunków życia ludzi w gminach powiatu żywieckiego.

8.7. PODSUMOWANIE POTENCJALNEGO ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU „PROGRAMU” NA ŚRODOWISKO

Głównym celem prognozy jest określenie możliwych skutków i oddziaływań na środowisko, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032.

Podstawowym elementem poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami azbestowymi jest podniesienie skuteczności usuwania powłok azbestowych z budynków mieszkalnych i gospodarczych, a także uniknięcie lokowania wyrobów azbestowych w lasach i zagajnikach przy jednoczesnych działaniach edukacyjnych w zakresie szkodliwości włókien azbestowych emitowanych do powietrza przy demontażu azbestu systemem gospodarczym.

Poniższa tabela przedstawia wpływ działań w zakresie gospodarki odpadami azbestowymi w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 na poszczególne elementy środowiska. Analizę przeprowadzono przy uwzględnieniu stanu wprowadzenia określonych działań.

Tabela 2 Wpływ kierunków działań określonych dla odpadów azbestowych w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032, na poszczególne elementy środowiska

Główne kierunki działania	Elementy środowiska						
	powietrze	wody powierzchniowe i podziemne	gleby	zasoby leśne	bioróżnorodność	krajobraz	zdrowie ludzi
Gromadzenie i coroczna aktualizacja danych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów zawierających azbest, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 04.02.2004 r. oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 162, poz. 1089)	+	+	+	+	+	+	+
Opracowanie mapy zagrożeń pyłem azbestu ze względu na koncentrację występowania uszkodzeń lub technologicznego zużycia wyrobów zawierających azbest	+	+	+	+	+	+	+
Współpraca z wojewodą, samorządem wojewódzkim i gminami w zakresie realizacji zadań „Programu”	+	+	+	+	+	+	+
Działania informacyjno – edukacyjne, w tym m.in.: - przygotowanie ulotek informacyjnych o szkodliwości azbestu i o obowiązkach związanych z koniecznością jego usuwania - przygotowanie stałej informacji, na stronach internetowych, poświęconej tematyce azbestu - okresowe publikacje w prasie lokalnej dotyczące tematyki azbestu	+	+	+	+	+	+	+
Sporządzanie rocznych informacji w zakresie realizacji zadań „Programu” oraz przekazywanie ich samorządowi województwa	o	o	o	o	o	o	o

Bieżące monitorowanie realizacji Programu i okresowe raportowanie jego realizacji radzie Powiatu	+	+	+	+	+	+	+
Okresowa weryfikacja i aktualizacja „Programu”	+	+	+	+	+	+	+
Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów oświatowych i użyteczności publicznej podlegających starostwu powiatowemu	+	+	+	+	+	+	+

„+” – pozytywne oddziaływanie

„-” – negatywne oddziaływanie

„0” – brak oddziaływań

Gromadzenie i coroczna aktualizacja bazy danych o ilości i rozmieszczeniu wyrobów zawierających azbest przyczyni się do stworzenia możliwości monitorowania ilości usuwanych wyrobów zawierających azbest, a także kontroli jednostek gminnych w realizacji tego działania. Roczne sprawozdania do jednostek wyższego szczebla pokażą jakie jest tempo usuwania wyrobów azbestowych w poszczególnych gminach.

Opracowanie mapy zagrożeń pyłem azbestowym przyczyni się do przyspieszenia realizacji i koncentracji działań mających na celu jak najszybsze usunięcie powłok azbestowych na tych obszarach w celu ochrony zdrowia i życia ludzkiego.

Działania edukacyjne zawsze przynoszą pozytywne efekty, w aspekcie wyrobów azbestowych realizowana będzie w postaci informacji zamieszczanych na stronie internetowej, tablicy ogłoszeń, a także artykułów w lokalnej prasie. Wszystkie te działania będą miały pozytywny skutek na poszczególne komponenty środowiska.

8.8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Przeprowadzona analiza obecnego systemu gospodarki odpadami azbestowymi w powiecie żywieckim pozwala stwierdzić, że ma ona niewielki niekorzystny wpływ na niektóre komponenty środowiska. Zaproponowane rozwiązania w zakresie poprawy tej sytuacji mają zmienić ten niekorzystny trend.

Realizacja konkretnych działań może w pewnych przypadkach np. takich jak transport odpadów azbestowych, niewłaściwe postępowanie z demontowanymi płytami azbestowymi niekorzystnie oddziaływać na środowisko. Z tego też względu należy zwrócić szczególną uwagę na proces demontażu wyrobów zawierających azbest, powinna go prowadzić wyspecjalizowana firma z zachowaniem odpowiednich warunków i wymagań.

Ponadto należy zadbać, aby na etapie demontażu podjąć takie działania i środki, które spowodują, że realizowane działania jak najmniejszym stopniu będą oddziaływały na środowisko a tym samym zdrowie ludzi i zwierząt.

Inwestor/firma wykonująca prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest z budynku, w którym mogą znajdować się siedliska ptaków chronionych powinien zgłosić zamiar podjęcia takich prac do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach. Ze względu na słabą znajomość biologii ptaków przez inwestorów i firmy wykonujące remonty, zaleca się obligatoryjnie zgłaszać do RDOŚ zamiar podjęcia remontu każdego obiektu, po wcześniejszym uzyskaniu ekspertyzy ornitologicznej. Pozwoli to uniknąć wstrzymania prac remontowych w sytuacji, gdy okaże się, że w obiekcie znajdują się siedliska chronionych gatunków ptaków.

Istotnym działaniem w trakcie realizacji postanowień „Programu...” będzie edukacja społeczeństwa, kładąca nacisk na podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie szkodliwości pyłu azbestowego na zdrowie ludzi oraz demontaż powłok zawierających azbest tylko przez wyspecjalizowane firmy i nielokowanie płyt azbestowych na polach i w lasach.

9. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ALBO WYJAŚNIENIE BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, W TYM WSKAZANIA NAPOTKANYCH TRUDOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKÓW TECHNIK LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 jest dokumentem wspomagającym Program, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia wynikające z niepełnej jego realizacji.

Warunkiem prawidłowego funkcjonowania zaproponowanego w Projekcie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 systemu gospodarki odpadami azbestowymi jest zachowanie określonych warunków bezpiecznego demontażu wyrobów zawierających azbest, terminowość demontażu, dostępność środków finansowych i zaangażowanie mieszkańców.

Szczególny nacisk należy położyć tutaj na szeroką edukację mieszkańców w tym zakresie. Samorządy gminne powinny zdecydowanie skuteczniej przystąpić do przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji wyrobów azbestowych, opracowania gminnych Programów usuwania azbestu, a co za tym idzie ich realizacji, czyli usuwania wyrobów azbestowych z zaangażowaniem większych środków finansowych.

Nie ma możliwości przedstawienia rozwiązania alternatywnego dla redukcji ilości odpadów azbestowych na terenie powiatu. Wybór sposobu finansowania usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest powinien zostać podjęty przy uwzględnieniu warunków lokalnych na poziomie gminnym.

W przypadku pozostałych zaproponowanych działań zaproponowanie rozwiązań alternatywnych na obecnym etapie planowania jest nieuzasadnione. Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia.

10. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Biorąc pod uwagę lokalizację powiatu, nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko. Transgraniczne oddziaływanie może jedynie wystąpić w przypadku transgranicznego przemieszczania odpadów. Jednak na każdy międzynarodowy obrót odpadów, potrzebne jest zezwolenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska oraz spełnienie szeregu innych wymagań prawnych, mających na celu zmniejszenie ewentualnego wystąpienia negatywnych skutków takiego przemieszczania.

11. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 została opracowana zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Projekt Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 jest zgodny z polityką ekologiczną państwa, Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2014, Krajowym Planem usuwania azbestu dla Polski, Planem Gospo-

darki Odpadami dla województwa śląskiego, Programem usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032, Planem Gospodarki Odpadami dla powiatu żywieckiego, jak również odpowiada aktualnie obowiązującym wymaganiom stawianym planom gospodarki odpadami, w tym azbestowymi.

Do przeprowadzenia w ramach „Programu” analizy stanu gospodarki odpadami azbestowymi zostały wykorzystane w głównej mierze dane przekazane przez Starostwo Powiatowe w Żywcu, dane z poszczególnych gmin powiatu oraz zgromadzone przez GIOŚ i WIOŚ, a także, jako uzupełnienie dane zamieszczone w Wojewódzkim Systemie Odpadowym. Jako rok bazowy został przyjęty rok 2011.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 została przeprowadzona w celu określenia wpływu na środowisko założonych w nim celów i zadań zarówno krótko i długoterminowych. W Prognozie przeanalizowano zakres, zawartość i cele przedstawione w Programie i określono, że są one zgodne z wojewódzkimi, krajowymi i międzynarodowymi dokumentami odnoszącymi się do usuwania wyrobów zawierających azbest. Szczegółowo porównano zgodność celów i zadań Programu z projektem Programu usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032.

Analiza diagnozy stanu istniejącego w zakresie aktualnej gospodarki odpadami azbestowymi w poszczególnych gminach przedstawiona została w sposób zgodny ze stanem faktycznym przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych obecnie danych i materiałów. Na tej podstawie oceniono skalę i zasięg ewentualnych niepożądanych skutków realizacji Programu.

W Prognozie określono, że przedstawione w Projekcie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 cele i działania mają szansę na sprawną i szybką realizację pod warunkiem prawidłowego wdrożenia procedury usuwania wyrobów zawierających azbest, podjęcia współpracy z instytucjami finansującymi te przedsięwzięcia, zachowania terminowości realizacji określonych działań, a także wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców, którzy aktywnie będą uczestniczyć w tym systemie.

Realizacja zaplanowanych zadań znacząco docelowo wpłynie na poprawę stanu środowiska w powiecie (m.in. poprawa stanu powietrza atmosferycznego, poprawa zdrowotności mieszkańców a także zwiększenie atrakcyjności terenu) i zmniejszy niekorzystne oddziaływania na środowisko, które występują obecnie.

Wdrożenie „Programu...” spowoduje poprawę stanu czystości środowiska w powiecie, zwłaszcza w zakresie stanu powietrza atmosferycznego.

Wdrożenie „Programu...” spowoduje zauważalną, wyraźną poprawę ekologicznych warunków życia ludzi w powiecie.

Wdrożenie „Programu...” spowoduje widoczną poprawę atrakcyjności obszaru powiatu, co przyczyni się do zwiększenia jego walorów rekreacyjnych i wypoczynkowych.

Wdrożenie „Programu...” nie spowoduje negatywnego oddziaływania na użytkowe zasoby środowiska przyrodniczego, a w odniesieniu do niektórych z nich, zwłaszcza zasobów rekreacyjnych i wodnych poprawi ich jakość.

Wdrożenie „Programu...” nie stwarza jakiegokolwiek zagrożenia dewaloryzacji przyrody i krajobrazu powiatu żywieckiego.

W Prognozie określono działania, jakie należy podjąć w celu zminimalizowania ewentualnych negatywnych skutków mogących wystąpić przy realizacji założeń Projektu „Progra-

mu...”. W przypadku zaproponowanych działań, wpływających korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych było nieuzasadnione.

Projekt Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu żywieckiego na lata 2011-2032 nie zawiera rozwiązań, które mogłyby prowadzić do transgranicznych oddziaływań na środowisko.